Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Viite **Maa- ja metsätalousvaliokunnan pyyntö asiantuntijalausunnon toimittamisesta asiassa E 79/2017 vp Valtioneuvoston selvitys: Ehdotus asetukseksi komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 809/2014 muuttamiseksi (EU:n yhteisen maatalouspolitiikan yksinkertaistaminen uutta teknologiaa hyödyntäen)**

Asia **MAASEUTUVIRASTON ASIANTUNTIJALAUSUNTO**

Maaseutuvirasto on vastaanottanut eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnan kutsun asiantuntijan kuulemisesta valiokunnassa ja pyynnön asiantuntijalausunnon antamisesta. Maaseutuvirasto kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi viitteessä mainitussa asiassa ja toteaa kohteliaimmin seuraavaa:

Maaseutuvirasto katsoo asiassa E 79/2017 vp, että ehdotus asetukseksi komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 809/2014 muuttamiseksi on hyväksyttävissä. Uuden teknologian hyödyntämisen mahdollistama asetusmuutos on kannatettava. Muutos mahdollistaisi enemmän eri keinoja asioiden todentamiseksi valvonnassa kuin nykyään. Uusintakäyntejä tilalle voitaisiin korvata esimerkiksi viljelijän toimittamilla valokuvilla tai asiakirjoilla.

Monitorointi tarkoittaisi täydellistä muutosta nykyisiin valvontamenettelyihin. Perinteisestä viiden prosentin paikalla tehtävästä valvonnasta siirryttäisiin kaikkien viljelijöiden tukiehtojen täyttymisen jatkuvaan seurantaan. Menetelmä muuttaisi viranomaisen toiminnan valvonnasta enemmän seurannaksi ja jatkossa tuenhakijalle maksettaisiin toteutuneiden toimenpiteiden mukaisesti. Monitoroinnin yhtenä tavoitteena on tarkastella tilan tukiehtojen täyttymisen kokonaisuutta, eikä havaita pieniä puutteita kuten tällä hetkellä.

Monitorointiin siirtyminen olisi suuri muutos niin viljelijöille kuin hallinnolle. Se vaatii toimeenpanossa muutoksia sekä prosesseihin että tietojärjestelmiin. Ennen monitorointiin siirtymistä on myös rakennettava viljelijöille järjestelmä, jonka kautta on mahdollista katsoa monitoroinnin kautta saatuja tietoja sekä tuottaa viljelijälle ennakkovaroituksia ja muistutuksia ehtojen noudattamisesta. Viljelijöille on annettava muutoksesta tarpeeksi tietoa ja tiloille on suunnattava riittävässä määrin tiedotusta.

Monitoroinnilla on mahdollista saada aikaan kustannussäästöjä pitkällä aikavälillä. Monitoroinnista aiheutuvia kustannuksia on tässä vaiheessa mahdoton arvioida niin prosessin kuin tietojärjestelmienkään osalta. Monitorointi voi myös olla jäsenvaltiolle taloudellinen riski rahoituskorjausten muodossa, joten piloteista ja muiden maiden kokemuksista saadut tulokset

olisivat ensiarvoisen tärkeitä ennen menetelmän käyttöönottoa. Realistisena aikatauluna pidetään sitä, että monitorointi on laajemmin otettavissa käyttöön vasta seuraavalla ohjelmakaudella.

Jos monitoroinnin jälkeen tuen maksamiseen vaikuttava seikka jää epäselväksi, se pitää selvittää muilla keinoilla ja viimekädessä on käytävä paikan päällä. Asetusluonnos ei mahdollista epäselvien tapausten määrän rajoittamista. Tässä vaiheessa ei pystytä arvioimaan kuinka paljon paikan päällä käyntejä aiheutuisi tämän johdosta. Tilakäynti kuitenkin kohdistuisi vain epäselvän asian selvittämiseen eikä olisi nykyisenkaltainen kokotilanvalvonta. Vuosittainen valvontamäärä ei olisi etukäteen selvillä, mikä hankaloittaisi ELY-keskusten resursointia ja valvontojen toteuttamisen aikatauluttamista.

Lisäksi asetusluonnos edellyttää edelleen viiden prosentin valvonnan tekemisen niiden tukijärjestelmien/toimenpiteiden osalta, joita ei voi monitoroida. Tämä velvoite tulisi saada paljon pienemmäksi, esimerkiksi yhteen prosenttiin, jotta monitorointia olisi muilta osin järkevää toteuttaa. Tällä ohjelmakaudella olisi monitoroinnin lisäksi käytettävä viiden prosentin valvontaa, koska kaikkia eri tukijärjestelmiin kuuluvia vaatimuksia ei voida monitoroida.

Asetusehdotus on oikeansuuntainen, mutta se on vielä hyvin yleisellä tasolla. Komissiolta tarvitaan tarkempia työasiakirjoja ennen kuin voidaan arvioida tarkemmin onko monitorointi mahdollista toteuttaa ja mihin tukijärjestelmiin. Asetuksiin tarvitaan muutoksia myös muun muassa seuraamusjärjestelmään, joka ei monitorointia sovellettaessa tulisi olla enää nykyisen kaltainen. Seuraamuksia tulisi lieventää, koska komission aikaisemmin edellyttämää pelotusvaikutusta ei enää tarvita.